

Slezská univerzita v Opavě
Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné

Právo

Trestní právo

Trestní právo

- ▶ **právní předpis**
- ▶ zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- ▶ Trestní právo je v demokratických státech pojímáno jako **nejzazší prostředek**, kterým je prováděna právní regulace a sociální kontrola společnosti.

Zásady trestního práva

- ▶ 1) ZÁSADA EKONOMIE TRESTNÍHO PRÁVA
- ▶ 2) ZÁSADA *NULLUM CRIMEN SINE LEGE* (ŽÁDNÝ ZLOČIN BEZ ZÁKONA)
- ▶ 3) ZÁSADA *NULLA POENA SINE LEGE* (ŽÁDNÝ TREST BEZ ZÁKONA)
- ▶ 4) ZÁSADA *NULLUM CRIMEN SINE POENA LEGALI* (ŽÁDNÝ ZLOČIN BEZ ZÁKONNÉHO TRESTU)
- ▶ 5) ZÁSADA *NULLA POENA SINE CRIMEN* (ŽÁDNÝ TREST BEZ ZLOČINU)
- ▶ 6) ZÁSADA PŘIMĚŘENOSTI
- ▶ 7) ZÁSADA ZÁKAZU RETROAKTIVITY K TÍŽI PACHATELE
- ▶ 8) ZÁSADA SUBJEKTIVNÍ ODPOVĚDNOSTI
- ▶ 9) ZÁSADA INDIVIDUÁLNÍ TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI FYZICKÝCH OSOB
- ▶ 10) ZÁSADA FORMÁLNĚ-MATERIÁLNÍHO POJETÍ TRESTNÉHO ČINU
- ▶ 11) *IN DUBIO PRO REO* (V POCHYBNOSTECH VE PROSPĚCH OBVINĚNÉHO)
- ▶ 12) *NE BIS IN IDEM* (NE DVAKRÁT O TOMTÉŽ)

Trestný čin (§ 13 TZ, § 14)

- ▶ protiprávní čin, který zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně
- ▶ (1) Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny.
- ▶ (2) Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.
- ▶ (3) Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

Úmysl (§ 15 TZ)

- ▶ **Přímý úmysl** (§ 15 písm. a) = pachatel věděl, že může porušit či ohrozit a chtěl to udělat. (škodlivý následek se nemusí projevit na přímém cíli, ale může být mezičlánkem - zabitý strážný při vloupání do banky).
- ▶ **Nepřímý (eventuální) úmysl** (§ 15 písm. b) = pachatel věděl a byl s následky srozuměn pro případ, že je způsobí. "Srozumění" pachatele znamená, že pachatel nepočítá s žádnou okolností, která by následku, jež si představuje jako možný, může zabránit.

Nedbalost (§ 16 TZ)

- ▶ (1) Trestný čin je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel
  - ▶ a) věděl, že může způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo
  - ▶ b) nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl.
- ▶ (2) Trestný čin je spáchán z hrubé nedbalosti, jestliže přístup pachatele k požadavku náležité opatrnosti svědčí o zřejmé bezohlednosti pachatele k zájmům chráněným trestním zákonem.

Trestní zákon

- ▶ Příprava a pokus trestného činu § 20, § 21
- ▶ Pachatel, spolupachatel a účastník trestného činu § 22, § 23, § 24

Nepříčetnost § 26, § 27

- ▶ **Nepříčetnost**
- ▶ Kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.
- ▶ **Zmenšená příčetnost**
- ▶ Kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu měl podstatně sníženou schopnost rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, je zmenšeně příčetný.

Okolnosti vylučující protiprávnost trestného činu

- ▶ Krajní nouze § 28
- ▶ Nutná obrana § 29
- ▶ Svolení poškozeného § 30
- ▶ Přípustné riziko § 31
- ▶ Oprávněné použití zbraně § 32

Trestní právo

- ▶ Polehčující okolnosti § 41
- ▶ Přitěžující okolnosti § 42

Druhy trestů § 52

- ▶ (1) Za spáchané trestné činy může soud uložit tresty
  - ▶ a) odnětí svobody,
  - ▶ b) domácí vězení,
  - ▶ c) obecně prospěšné práce,
  - ▶ d) propadnutí majetku,
  - ▶ e) peněžitý trest,
  - ▶ f) propadnutí věci,
  - ▶ g) zákaz činnosti,
  - ▶ h) zákaz pobytu,
  - ▶ i) zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
  - ▶ j) ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání,
  - ▶ k) ztrátu vojenské hodnosti,
  - ▶ l) vyhoštění.
- ▶ (2) Trestem odnětí svobody se rozumí, nestanoví-li trestní zákon jinak,
  - ▶ a) nepodmíněný trest odnětí svobody,
  - ▶ b) podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody,
  - ▶ c) podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem.
- ▶ (3) Zvláštním typem trestu odnětí svobody je výjimečný trest (§ 54).

OCHRANNÁ OPATŘENÍ

- ▶ *Ochrannými opatřeními jsou*
- ▶ *ochranné léčení § 99,*
- ▶ *zabezpečovací detence § 100,*
- ▶ *zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty § 101, § 102,*
- ▶ *ochranná výchova.*

Stadia trestního řízení

- ▶ ■ *přípravné řízení*
- ▶
- ▶ ■ *předběžné projednání žaloby*
- ▶
- ▶ ■ *hlavní líčení*
- ▶
- ▶ ■ *opravné řízení (řádné a mimořádné)*
- ▶
- ▶ ■ *řízení vykonávací.*